

pravo finih buteljskih vin, kakor šipona, belega burgundca, zelenčica itd. A glavno torišče za proizvajanje finih buteljskih vin naj bi pa tvorili mariborski, pohorski in haloški vinorejski okoliši.

Kamniškega muškatalca, pekarske male graševine in šipona ter različnih haloških visokoplemenitih sortnih vin, kakor so se že dosedaj pridelovala, nam nikdo ne more ponarediti in so že kolikor toliko znane na svetovnem trgu. Nekoliko več reklame po inozemskih časnikih in vzorna skladišča teh vin po večjih mestih inozemstva bi jim kmalu zagotovile stalne odjemalce.

V konjiškem delu pohorskega okoliša naj bi se speljalo spet proizvajanje rdečih vin, kakor je to že svojčas bilo udomačeno in je slovelo. Vinarijska črna (kavka, vranek itd.) bi lahko tekmovala z drugimi rdečimi vini že zaradi svojega posebnega, ljubkega bukeja. Tudi za te okoliše naj se ustanove vinarske zadruge, ki naj določijo grozdne vrste, katere se naj zasajajo. Čim manje vrst, tem lažje bo delo in tem lažje se bo razpečalo vino. Stremeti se mora za tem, da se v vsakem okolišu goji le ena vrsta vina za vinski trg, s tem pa ni rečeno le iz ene sorte. Če so dajo dve sorti v primernem sorazmerju, kateri se v svojih lastnostih vsestransko spopolnijo, boljši produkt; tako n. pr. mala graševina z zelenčicem itd.

V Halozah pa se bo lahko pridelovalo v manje znamenitih legah poleg finih vin tudi vino za režnjo z vini iz južnih krajev, ki jim primanjkuje kislobe. V to svrhu se bo uporabilo vrste, ki veliko rde, imajo precej kisline, a malo alkohola. Morebiti bi kazalo zasajati v to svrhu beli ranfol, kavčino in druge vrste. Grozdne vrste se bodo morale izbrati po dosedajšnjih izkušnjah. Taka vina bodo služila tudi za lokalni trg.

Glavno torišče vin za režnjo z južnimi vini pa bo naš brežiški ali bizeljski vinorejski okoliš, kjer so razmere kar za to usvarjene. Bizeljska modra kavčina za režnjo s težkimi črnimi dalmatinci in bizeljski plavec za režnjo z belim vinom iz juga bodo iskani dve sorti vina in tudi dobro plačani.

Tudi tukaj bode morala prevzeti vinarska za druga stvar v roke in seznaniti vinske trgovce z blagom, ki bo obojestranska vina spopolnilo in omililo v svojih ekstremnih lastnostih, jih naredilo prijetneje in povečalo njih konsumni krog.

Vino za režnjo se bo deloma lahko pridelovalo tudi v celjskem vinorejskem okolišu, kjer boste mogoče sorti peček in vrbovec dajali tozadevno blago.

Z navedenim pa nočem reči, da bizeljski in celjski vinorejski okoliši nista deloma tudi sposobna za pridelovanje boljših vin za buteljke. Znane so nekatere vrste bizeljskega, šmarčana in drameljskega, ki takisto lahko tekmujejo z drugimi našimi buteljskimi vini. Na drugi strani mi pa tudi ne pade v glavo hoteli ovirati ali preprečevati pridelovanje navadnih vin za lokalni konsum v vseh navedenih vinorejskih okoliših.

Ravno narobe! Sem za to, da se pusti vinogradarju kolikor mogoče prosta roka v njegovem delovanju, a ogrožati se ne smejo pri tem splošne koristi vinarstva. Označiti sem hotel s svojim izvajanjem le pot, ki naj vodi iz krize, ki preti našemu vinarstvu, če se ga primerno ne preuredi. Hotel sem navesti le ideje, o katerih sem prepričan, da bi bile v stanju, če se jih upošteva v vinarskih krogih, poveljno rešiti vprašanje prihodnosti našega vinarstva v okviru Jugoslavije. Vse drugo ostane zadeva področnega dela krajevnih vinarskih organizacij, ki se pa vsekakor morajo osnovati čimprej mogoče, če hočemo ohraniti naše vinarstvo in ga spraviti na pravi tir.

Pri rešitvi vprašanja rentabilnosti vinarstva pa ne smemo pozabiti še ene možnosti izkoriščanja naših vinogradov in sicer porabe svežega grozdja. Pridelovanju namiznega grozdja se bo morala posvetiti vsekakor večja pozornost. Če ne več, pridelati moramo najmanj toliko namiznega grozdja, kolikor se ga potrebuje po naših mestih in trgih. Pripustiti nikar ne smemo, da bi se ga uvažalo v to svrhu iz drugih pokrajin.

Tudi uporaba svežega grozdja za takozvane grozdne kure, na katero me je opozoril ravnatelj državne zdravilišča Rogaska Slatina, g. Herg, je lahko precejšnjega pomena za naše vinarstvo, posebno v okolici zdravilišč in kopališč in bi donasalo okoliškim vinogradnikom lep dobiček. Dobrna pri Celju, Rimske toplice pri Celju, Slatina Radenci, posebno pa Rogaska Slatina pridejo kot take v poštev. V okolici navedenih zdravilišč bi se naj ustanovile zadruge za pridelovanje namiznega grozdja, ki bi pospeševale zasaditev vinogradov z namiznimi grozdnimi vrstami. Za grozdne kure se lahko goje pri nas vse vrste žlahtnine in pa kraljevina (rdeči portugizec). Poskusilo bi se lahko gojiti tudi „biser iz Czabe“, ki že avgusta zori, dočim pride žlahtnina šele v drugi polovici septembra, kraljevina se le oktobra v poštev. A omeniti je, da biser iz Czabe zelo slabo rodi. Ravnatelj dotičnih zdravilišč bi gotovo radi šli na roko za drugam, kar se tiče množine potrebnega grozdja itd.

V smotreni razdelitvi proizvajanja iskati je spas našega vinarstva. V vsakem vinarskem okrožju naj se pridelujejo le one vrste grozdja, ki pod dotičnimi razmerami najbolj uspevajo, po čijih produktih se po največ povprašuje in nam obetajo zaradi tega najbolj ši skupički. Celo zadevo spraviti v označeni tir, naj bo glavna naloga osnovajočih se zadrug.

Vinarski ravnatelj Puklavce.

Slovenci širite naše liste!

Ali so to kmetje?

Preroki in kolovođe „Samostojne Kmetijske Stranke“, ki pa je po besedah „Slovenskega Naroda“ sad liberalne stranke, se bahajo, da so postavili za voditelje kmetov samo kmete. „Domoljub“ piše v svoji 31. številki o teh samostojnih „kmetih“, kako siromaki da so. Poslušajte: Fr. Kalan je trgovec s poljskimi pridelki, Fr. Pustolnik je veleposestnik, ima 118 oralov zemlje, je trgovec in tovarnar žganja; Engelman je pravi, pristni trgovec; Fr. Kržišnik je konjski mešetar; Frane Juvan je bivši tovarnar; Bučar je gostilničar; Zupančič in Slane sta veleposestnika; Hude je trgovec; Ivan Majcan je gostilničar; Makar je trgovec; Klinc je gostilničar; Pučelj je mesar; Tršan je polir in mlinar. Vse te imenuje „Kmetijski List“ kmete. Nobeden od teh — da govorimo po besedah naših samostojnih prerokov — nima žuljavih rok od kmetkega dela.

„Samostojna“ sad liberalne stranke.

Grdo je, če otrok taji svojega očeta. To dela sedaj Samostojna Kmetijska Stranka. Ona je otrok stare liberalne stranke. A „samostojneži“ tajijo svojega očeta in bi radi za sedaj zbrisali vse rodbinske znake, ki vežejo liberalce in „samostojneže“. Da pa bo ljudstvo spoznalo, da „Samostojna“ ni nič drugega nego otrok liberalne stranke, znači glasilo liberalne stranke „Slovenski Narod“, ki je v svoji številki dne 5. septembra 1919 v notici: „Se globejše v anarhijo“, zapisal med drugim tudi to dragoceno priznanje:

„Kmalu bo treba vprašati, ima li naša (liberalna) politika še kaj resnosti v sebi, ali pa je samo predpustna šala. Videti je, da je napredna (liberalna) slovenska stranka zašla v čudni položaj, da se razkroja kolikor največ v najdrobnejše kosce. Če bo šlo tako naprej, bota stranka rodila vsak dan kako novo strančico, tako da iz samih takih strančic ne bomo imeli nikjer izhoda. Stranka je skušala dobiti privržencev med kmeti. Sad tega je neodvisna (Samostojna) kmetijska stranka. Tako vidimo, da se kruši (liberalna) stranka na vseh straneh, krulila pa se bo še bolj, ko bo enkrat tista masa, katera pripada k slojem, ki tvorijo takozvani srednji stan, prišla do prepričanja, da v stranki nima nobene podpore.“

To stoji črno na belem. Zapisal je te vrste ljubljanski glavar liberalne stranke. Ugotovljeno je, da so liberalni advokati, profesorji, tovarnarji, verižniki, in vojni dobičkarji zagledali povzročili ustanovitve „Samostojne Kmetijske Stranke“, ker si sami ne upajo več med kmetko ljudstvo. Preroki, kitridijo, da Samostojna ni izšla iz liberalne stranke, torej lažejo. Z lažjo bi radi preslepili naše dobro ljudstvo ter ga speljali polagoma v liberalni tabor.

Boljša prihodnost našega kmeta.

Vsa Količkarji višji uradnik rabi za usposobljenje v svojem poklicu, katerega potem izvršuje celo življenje, najmanj 12 let, ne v števili ljudskošolske izobrazbe. Vsak obrtnik se mora učiti svoje stroke 4 do 5 let. Le našemu kmetu bi naj zadostovala malenkostna sedemletna ljudskošolska izobrazba? Ne! Naš kmet ne sme biti dobro podkovan v samo eni stroki, kakor uradnik in obrtnik, ampak v skoro vseh. Kmet bi moral biti: politik, jurist, trgovec, živinodržavnik, poljedelec, vinogradnik, kletar, sadjar, čebelar, bmeljar, gozdar itd. Kmetko življenje, delo in napredek zahtevata v sedanjih časih, da so kmetu vsaj deloma poznana vsa kmetko-znanstvena in strokovna polja, ki bi mu naj pomagala pri povzdigi kmetijstva. Predvsem se sedaj v novi Jugoslaviji zahteva od kmeta, da je pameten politik. Naša država je nova, brez pravih, novih, kmetu koristnih postav. Kdo dela in ustvarja nove postave? Naši državni poslanci v Beogradu. Kakšni bodo naši bodoči politični zastopniki kmetkega stanu, take bodo tudi postave glede kmeta in kmetijstva. Radi tega dejstva pa je res nad vse nujna potreba, da se naše kmetko ljudstvo zana za politiko, da bo znalo res samo odločiti, komu bode zaupalo prihodnjo ustvaritev postav v Jugoslaviji. Za politično probujo, izobrazbo in navdušenje pa skrbijo med našimi kmeti naša Kmetka Zveza, ki prireja ob nedeljah in praznikih politične shode po vseh župnijah. Sveta dolžnost našega kmetkega ljudstva je, da se teh shodov udeležuje polnoštevilno in z zanimanjem, da bo znalo ob času volitev ločiti med dobrim, slabim in pogubonosnim za kmeta. Kmetje, ako hočete poslati po prihodnjih volitvah v Beograd odposlance, ki bodo s srcem in delom na strani kmeta, potem si morate biti po govori in razpravah, ki vam jih nudijo voditelji Kmetke Zveze, na jasnem: Kaj li zastopa, dela in za kaj se poteguje Kmetka Zveza? Kako škodljiva in pogubonosa da je za še dokaj neuko kmetko ljudstvo hinavsko-liberalna in nemškutarska „Samostojna.“ Kako nesprejemljiva da je za kmeta Jugoslovanska demokratska (liberalno-advokatska stranka) in stranka socialnih demokratov, ki kopljejo grob ravno kmetu.

Dejstvo in izkušnja nas učita, da kmet brez vinogradov, ki je navezan samo na njivo in travnik,

pridela na posestvu le toliko, da plača davke in prehrani sebe z družino. Zakaj je pri nas kmetijstvo tako staroversko, starokopično in brez pravih bogatih dohodkov, kot n. pr. na Češkem in Moravskem? Ker obdeluje pri nas kmet polje in travnik ravnotako kot njegov srednjeveški praded, ki je robotal in tlačnil nemškemu graščaku. Vzrok nazadnjaštva na polju kmetijstva je pomanjkljiva ali sploh ničeva strokovna izobrazba našega kmeta. Ljudska šola ni nudila doslej našemu kmetu v strokovnem oziru nič. Naša država bo morala v najbližji prihodnosti skrbeti za to, da se bodo kmetki otroci v zadnjih šolskih letih učili nekaj o naprednem kmetijstvu, vino- in živinoreji. Pa to še ne bo zadostovalo, ker otrok je pač otrok, dokler ne pride v 16., 17. in 18. leto. Naši kmetki fantje in dekleta se bodo morali pripravljati za svoj kmetki poklic v raznih kmetijskih, vinorejskih in gospodinjstvih šolah. Mi Slovenci že imamo precej takih šol, pa naše kmetko ljudstvo se vse premalo zanima za le-te šole. Kmetko izobrazbo zadevne šole se bodo pri nas pomnožile in sveta dolžnost vsakega našega kmetkega očeta in matere bo, da pošljeta svojega prihodnjega, mladega gospodarja in gospodinja v kmetijsko, oziroma gospodinjstveno šolo. Denar, ki ga bo izdajal kmet za kmetijsko izobrazbo svojih otrok, ne bo izvržen zaman, ampak se bo obrestoval tisočerno pri potrebi moderni prenosni naših njiv, travnikov, gozdov in vinogradov. Saj lahko vidi vsak naš kmet že sam, kake da so kmetije onih kmetov, ki so obiskovali kmetijske šole in onih, ki kmetujejo brez te izobrazbe. Ako hočemo, da naš kmet ne bo več izročeni na milost in nemilost raznih prekupcev poljskih pridelkov, ki si polnijo svoje žepke s kmetko-krvavimi žulji, ampak da bo zmogel, vreči svoje pridelke na svetovni trg kot Čeh, kjer bo določal cene svojim pridelkom kmet sam, ne pa trgovec-milijonar, se bo moral šolati ter izobrazevati v kmetijskih šolah. Le v svoji stroki dobro izobražen kmet ne bo delal samo za prehrano svoje družine in za davke, ampak tudi za zanj potrebni dobiček. V kmetijskih šolah bi pa se naj naš kmet izšolal tudi v zanj potrebni juridični znanosti, da ne bo po nepotrebnem slepo orodje advokatov. Temeljita politična izobrazba, kmetijske in gospodinjstvene šole bi naj bila boljša prihodnost našega kmeta!

Amerikanci.

Letošnja jesen nam je pripeljala ptiče-selilce posebne vrste, od vseh strani in po vseh potih se naši izseljenci „Amerikanci“ vračajo v domovino. Vidiš jih na vseh železniških križiščih — utrjene, delavne postave, začudeno gledajo okrog na novi svet, ki se je ustvaril tekot njihove odsotnosti. Če vprašas, zakaj so se vrnili, ti bodo najbrže odvrnili, da radi velike draginje in zaslužka. V stari domovini upajo zdaj dobiti zaslužka dovolj in ne bo ga treba več iskati tam po Ameriki. In življenje je sedaj v Jugoslaviji veliko bolj po ceni kot v Ameriki. To se nam zdi čudno, saj vendar pri nas vse kriči radi draginje. Amerikaneec ti pa hitro pojasni: „V Ameriki dobim za en dolar 1 jajce, tukaj dobim za en dolar 61 jajce.“ Amerikanski dolar ima namreč pri nas strašno visoko ceno, menda se dobi zanj že 67 K. Amerikaneec, ki si je prislužil v Ameriki recimo 2000 dolarjev, je pravzaprav še revež. Ako se pa s tem denarjem vrne v Jugoslavijo, dobi zanj 134.000 K in je že takorekoč bogataš. Kdor si je prislužil 20.000 dolarjev, je pri nas že več kot milijonar. Pravijo, da je neki pristni Amerikaneec, trgovec z zlatino, naredil izlet v Evropo, obiskal tudi Dunaj, kjer je hotel bivati en teden in je za to določil 2000 dolarjev. Računal je po amerikanskih cenah in menil, da bo s tem denarjem lahko živel jako dobro: vsak dan zapravi okrog 286 dolarjev. Ko je pa denar premenjal v krone, se je prestrašil. Dobil je čez 100.000 K in tega na noben način ni mogel zapraviti tekot enega tedna.

Računati moramo torej z dejstvom, da se bodo vrnilo jako mnogo naših rojakov, kar nas zelo veseli. Vprašati bi se pa tudi morali, kakšen vpliv bo to preseljevanje imelo na naše narodno gospodarstvo, valuto, pa tudi politiko in jasno življenje? A ne samo „Amerikanci“ — prihajati bodo začeli tudi drugi tujci vabljani od zaslužka v naših krajih in pa od kupne moči, katero ima njihov denar. Prišli bodo razni kapitalisti, podjetniki itd. Dobro bi bilo, da mislimo na to že vnaprej in skušamo pravočasno organizirati take dotoke, da nam bodo v korist, ne pa v kvar.

Kako razširjamo naše

časnike.

Novo ali vsaj novoimenovalne stranke, ki so po vojski nastale ali se prekrstile, hočejo naše kmetko ljudstvo kar obsuti s svojimi listi. Socialisti vsiljujejo svoj „Ljudski Glas“, demokrati ali liberalci „Novo Dobro“, „Ptujski List“, „Domovino“. Samostojna ponuja „Kmetijski List“. Dobro vedo, da ravno s časniki lahko najuspešneje širijo in krepijo svojo stranko. Kdor čita dalje časa kak list, se mora navzeti njegovega duha in njegovih načel, mora postati pristaša stranke, katere glasilo bere. Kako usodno je to za ves narod! Če bodo naši ljudje brali katoliške liste, smo lahko mirni, da ostanemo odločni katoličani po prepričanju in v življenju. Ako pa jih bodo zastupljali protikršćanski listi, se bodo v mišljenju in življenju odtujili krščanstvu. Zgledov, kako protiversko časopisje spridi dobre družine, imamo na žalost dovolj.

Pristaši Kmetke Zveze, ki nosi na svojem praporu Kristusovo ime in se bori za to, da pridejo v državi in v vsem javnem življenju do veljave verska in